

Alle medewerkers van een school zijn verplicht te werken met een meldcode wanneer zij vermoeden dat er bij de leerling thuis geweld plaats heeft. Dit is sinds 2013 vastgelegd in alle onderwijswetten waaronder de Wet op het primair onderwijs en de Wet op het voortgezet onderwijs. Hierin staat dat ieder bestuur een meldcode vaststelt. Doel van de code is leerlingen die thuis te maken hebben met geweld of mishandeling snel goede hulp te bieden. Met behulp van het basismodel kindermishandeling en huiselijk geweld hebben vele schoolbesturen een eigen meldcode met een stappenplan vastgesteld. De verplichte meldcode is overigens geen meldplicht. De beslissing om vermoedens van huiselijk geweld wel of niet te melden, neemt de professional zelf.

Aanscherping

De afgelopen jaren werd duidelijk dat huiselijk geweld veel vaker voorkomt dan men dacht. Ook veroorzaakt het ernstigere gezondheidsschade en de hulpverlening leidt tot minder gezins-

Eén op de twintig kinderen wordt thuis mishandeld, verwaarloosd of misbruikt. Om dit aantal terug te dringen is het sinds 1 juli 2013 voor de onderwijssector verplicht een meldcode op te stellen. Scholen zijn immers een belangrijke vindplaats van signalen. Omdat het aantal meldingen achterblijft bij de verwachtingen wordt per 1 januari 2019 een verbeterde meldcode ingevoerd. Wat verandert er en wat zijn de gevolgen?

Loulène Boersma

VERBETERDE MELDCODE KINDERMISHANDELING

veiligheid dan we hoopten. Om verschillende redenen melden maar weinig scholen hun zorgen bij Veilig Thuis, het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling, waardoor tijdige hulp voor veel kinderen uitblijft. Onderzocht is hoe de meldcode kon worden verbeterd en aangescherpt. Uit het onderzoek bleek dat het beter is professionals te verplichten zelf hun afwegingsnorm om wel of niet te melden bij Veilig

Thuis te laten omschrijven, de zogenoemde afwegingskaders meldcode. Besloten werd het Besluit verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling te wijzigen¹. Met ingang van 1 januari 2019 moet in de meldcode een afwegingskader worden opgenomen op basis waarvan een professional het risico op en de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling weegt. Dat kader stelt de professionals in staat te

beoordelen of sprake is van (een vermoeden van) dusdanig ernstig huiselijk geweld of ernstige kindermishandeling, dat melden bij Veilig Thuis noodzakelijk is.

Afwegingskaders

De voorgenomen wijziging van het Besluit verplichte meldcode is onder de aandacht gebracht van de beroepsgroepen die onder de werking van de meldcode vallen om ieder een eigen

afwegingskader aan de meldcode toe te voegen. Een leraar heeft immers een andere deskundigheid en ziet andere signalen dan een maatschappelijk werker, een arts of een reclasseringsambtenaar. In het afwegingskader staat welke situaties de veiligheid van kinderen zodanig bedreigen dat melding bij Veilig Thuis noodzakelijk is. Het melden van huiselijk geweld en kindermishandeling wordt dankzij dit afwegingskader minder vrijblijvend. Het kader voor het onderwijs is inmiddels gepubliceerd². De uitwerking ervan is gel-

wegingskader³. Zie de vijf afwegingvragen op bladzijde 5 van het afwegingskader meldcode onderwijs.

5. Het nemen van twee beslissingen: is melden bij Veilig Thuis noodzakelijk en is hulp verlenen of organiseren ook mogelijk?

Aandachtsfunctionaris

Organisaties krijgen het advies een speciale aandachtsfunctionaris te benoemen die verantwoordelijk is voor het actueel houden van de kennis op het gebied van huiselijk geweld en kin-

te melden bij Veilig Thuis is dus onverminderd van toepassing.⁷

Veiligheidsplan en de mr

De meldcode maakt deel uit van het veiligheidsplan of het veiligheidsbeleid van de school. De wijziging van de meldcode moet tijdig ter instemming voorgelegd worden aan de (g)mr (artikel 10 onder e Wms). Omdat besturen en scholen ook moeten kunnen aantonen dat zij over een code beschikken, staat meestal iets over de meldcode in de schoolgids en/of op de website. Kijk na of de tekst in de schoolgids moet worden aangepast. Zoals bekend heeft in het primair onderwijs de oudergeleding en in het voortgezet onderwijs de ouder/leerlingeleding van de medezeggenschapsraad een instemmingsbevoegdheid bij het vaststellen van de schoolgids (artikel 13 onder g Wms respectievelijk artikel 14 lid 1 onder a Wms). Het is aan te raden tijdig de aanvullingen op de stappen 4 en 5 te bespreken met het management of de bestuurder. <

Wijzigingen in het veiligheidsbeleid moeten ter instemming worden voorgelegd

dig voor het gehele onderwijsveld: van het primair tot en met het hoger en wetenschappelijk onderwijs.

Tot 1 januari aanstaande kan ervaring opgedaan worden met het werken met de vernieuwde meldcode.

Stappen aangepast

In de huidige meldcode staan de vijf stappen die een onderwijsmedewerker doorloopt als hij of zij huiselijk geweld of kindermishandeling vermoedt. De eerste drie stappen blijven gelijk, de vierde en vijfde stap zijn gewijzigd. De vijf stappen per 1 januari 2019 zijn:

1. Het in kaart brengen van de signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling.
2. Collegiale consultatie (bijvoorbeeld met ib'er of vertrouwenspersoon) en eventueel raadplegen van Veilig Thuis.
3. Een gesprek met de ouders of de leerling.
4. Het wegen van de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling met behulp van het af-

dermishandeling en uitvoering geeft aan stap 2 van de meldcode: hij of zij is degene met wie collega's moeten overleggen over hun zorgen om een kind. Op scholen is dit meestal de taak van de ib'er.

AVG

In het afwegingskader meldcode onderwijs is ook aandacht geschonken aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming, de AVG. In het afwegingskader staat hierover: 'Op 25 mei 2018 is de nieuwe privacywetgeving (AVG) van kracht geworden. De AVG is een algemeen kader dat niet inspeelt op specifieke situaties, zoals een vermoeden van kindermishandeling. Daarom geldt als algemene regel dat een specifieke wet voor een bepaalde sector prevaleert boven de algemene norm van de AVG. Dat geldt dus bijvoorbeeld voor de Wetten PO, VO, Leerplichtwet etc. De wet Meldcode (wijzigingen van de diverse onderwijswetten) gaat dus ook vóór de AVG. Het recht om dossier aan te maken en

¹ Staatsblad 2017, nummer 291

² Zie <https://www.huiselijkgeweld.nl/interventies/hulpverlening/afwegingskader-meldcode-onderwijs-en-leerplicht>

³ Een afwegingskader op basis waarvan het personeel het risico op en de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling weegt en dat het personeel in staat stelt te beoordelen of sprake is van dusdanig ernstig huiselijk geweld of ernstige kindermishandeling, dan wel van een vermoeden daarvan, dat een melding is aangegeven.

INFO

OVER DE AUTEUR

Louÿne Boersma is jurist bij Verus in Woerden.